

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

2. juli 2012

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 269 (Alm. del – §) af 8. juni 2012

Spørgsmål

Ministeren bedes oplyse, hvordan det vil påvirke arbejdsudbuddet, hvis man fremrykkede skolestarten fra det år, hvor barnet fylder 6 år til det år, hvor barnet fylder 5 år, og at hver årgang dermed også fremrykker afslutningen af uddannelserne med 1 år.

Svar

Der er stor usikkerhed om, hvordan tidligere skolestart i praksis vil påvirke arbejdsudbuddet på sigt.

Hvis det beregningsteknisk antages, at hver årgang vil afslutte deres uddannelse ét år tidligere end i dag som følge af tidligere skolestart, vil arbejdsudbuddet alt andet lige blive øget permanent med i størrelsesordenen ca. 62.500 personer og beskæftigelsen med ca. 60.000 personer. Virkningen på de offentlige finanser vil på langt sigt være omkring 12 mia. kr. svarende til 0,7 pct. af BNP.

Dette resultat er imidlertid et ret hypotetisk overkantsskøn. Navnlig er det ikke givet, at forspringet fra tidligere skolestart kan fastholdes gennem hele studiesystemet. Det er dog ikke umiddelbart muligt at vurdere, hvor meget mindre effekten må forventes at blive. Dels fordi der ikke er tidligere danske erfaringer at bygge på, dels fordi der ikke umiddelbart foreligger anvendelige resultater om de erfaringer, der måtte være gjort i andre lande.

Endvidere bygger det hypotetiske overkantsskøn på en række beregningstekniske antagelser.

Udgangspunktet er den arbejdsmarkedstilknytning, en årgang har som 40-årige. Det svarer metodemæssigt til målingen af regeringens uddannelsesmålsætninger, hvor uddannelsesniveaet for en ungdomsårgang (svarende til 9-klasse elever) betragtes 25 år senere, hvor årgangen er fyldt 40 år og forventes at have afsluttet sit uddannelsesforløb.

Det er derudover forudsat, at den tidligere skolestart indføres for den årgang, der har skolestart i år 2015, som vil afslutte 9. klasse i 2025 og være 40 år i 2051. Ef-

Effekten på arbejdsudbuddet er derfor beregnet på baggrund af den forventede gennemsnitlige erhvervsdeltagelse for 40-årige i 2051, der er skønnet til 87,1 pct. i Danmark i arbejde – Udfordringer for dansk økonomi frem mod 2020 fra maj 2012. Ifølge Danmarks Statistiks seneste befolkningsprognose skønnes der at være knap 72.000 40-årige i 2051.

Effekten på arbejdsudbuddet vil således først komme efter forholdsvis mange år. Der vil ingen effekt være i 2020, hvor den første årgang med tidligere skolestart endnu ikke har afsluttet folkeskolen. Virkningen vil komme senere og gradvist fra årgangen afslutter 9. klasse og til alle har færdiggjort deres studieforløb.

I beregningen af virkningen på de offentlige finanser er det forudsat, at arbejdstiden øges svarende til de 60.000 personer i beskæftigelse med en gennemsnitlig arbejdstid og en gennemsnitlig lønindkomst.

Der er ikke taget højde for, at tidligere skolestart vil betyde en årgang mindre med behov for et fuldtids-pasningstilbud, men til gengæld en årgang mere med behov for deltids-pasningstilbud, såfremt pasningsbehovet følger børnenes alder og ikke tidspunktet for skolestart. Det må forventes at kunne give en yderligere besparelse på de offentlige finanser, såfremt lærernormeringen fastholdes på samme niveau som i dag.

Effekten på arbejdsudbuddet må som nævnt forventes at blive mindre, end den hypotetiske beregning peger på. Således er det næppe realistisk at forudsætte, at alle andre forhold – herunder navnlig den effektive studietid – er uændrede i forhold til i dag, hvis tidspunktet for skolestart fremrykkes med et år. Det ville i givet fald kræve, at hele skolesystemet tilpasses, så det er tilrettelagt efter, at elever på alle skoletrin er et år yngre, samtidig med at studiemodenhed, det senere uddannelsesvalg eller eventuel arbejdsmarkedstilknytning efter 9. klasse fastholdes på samme niveau som i dag. Den mindre modenhed ved skolestart ville altså i givet fald skulle indhentes inden færdiggørelse af 9. klasse – uden øgede udgifter – hvilket må formodes at være vanskeligt.

For det første er det ikke alle børn, der i dag starter i skolen som 6-årige. I 2009 var godt 2 pct. af eleverne 5 år ved skolestart, mens godt 15 pct. startede som 7-årige. Det er ikke sikkert, at denne fordeling mellem for tidlige og for sene skolestartere fastholdes ved en nedsættelse af skolestartsalderen, det må snarere forventes, at færre starter for tidligt og flere starter for sent.

Det er også muligt, at tidligere skolestart vil få flere elever til at vælge 10. klasse, hvis de ikke har opnået samme modenhed efter 9. klasse som i dag. En analyse foretaget af Danmarks Evalueringsinstitut peger på, at sandsynligheden for at en elev vælger at tage 10. klasse på en efterskole stiger, hvis personen er under 16 år, mens der ingen effekt af alder ses på de nuværende traditionelle 10. klasse-elever.

Det må altså forventes, at tidligere skolestart vil øge den gennemsnitlige tid, børnene bruger fra skolestart til afslutning af folkeskolen.

Med venlig hilsen

Bjarne Corydon